

NIEUWSBRIEF

Lectoraat Vorming christelijke professionals

Even voorstellen...

Door dr. Bram Kunz, lector

Wat leuk dat je interesse toont voor deze nieuwsbrief! Waarschijnlijk ben je leerkracht, onderwijsondersteuner of leidinggevende. Als je in het onderwijs werkt, zul je vast en zeker momenten hebben dat je denkt: wat is nu wijs om te doen? In het lectoraat "Vorming van christelijke professionals" houden we ons met deze vraag bezig. In deze eerste nieuwsbrief stellen we ons als team aan je voor. Wie zijn wij en wat doen wij? En wat kun je van ons verwachten?

We doen in dit lectoraat onderzoek naar praktische wijsheid. Een beetje gewoner gezegd: waar doe ik goed aan? In het onderwijs sta je in een lange christelijke, pedagogische traditie. Dat kleurt je idealen, je waarden en wat je belangrijk vindt om te doen. Je staat ook midden in deze tijd, met alle uitdagingen die daarbij horen. Dagelijks heb je te maken met de vraag: wat is in deze situatie goed om te doen? Soms doe je dat intuïtief, soms moet je erover nadenken. En het kan ook gebeuren dat je na je werk nog verder nadenkt: deed ik nu het goede, voor die ene leerling, voor de klas, voor mijn (duo)collega, voor die ouder?

In ons lectoraat zeggen we: het gaat hier over waarden en deugden. Waarden: op grond waarvan handel je? Deugden: hoe worden die waarden zichtbaar in de praktijk?

Lees verder op de volgende pagina

IN DEZE NIEUWSBRIEF:

1 ONZE KENNISKRING

2 DURVEN DELEN

3 PROGRESSUS

4 LECTORAAT IN ACTIE

5 PUBLICATIES

We gaan de vragen en uitdagingen waar onze tijd je voor stelt dus niet uit de weg. Ook niet als het gaat om polarisatie en diversiteit. Want ook daar heb je op school mee te maken. Maar we geloven bovenal dat christelijke leerkrachten het niet alleen hoeven te doen. We mogen leven en werken vanuit de Bijbel, het Woord van God. En we geloven dat onze christelijk-pedagogische traditie je kan helpen om antwoord te geven op de vraag wat goed is om te doen.

Inmiddels hebben we niet alleen allerlei plannen. Zoals je in deze nieuwsbrief kunt lezen, zijn we ook begonnen met het doen van onderzoek. We willen jullie graag informeren, omdat we werken vanuit de overtuiging dat praktijkgericht onderzoek bijdraagt aan de verbetering van het handelen van leerkrachten. Deze nieuwsbrief is ook een uitnodiging om vragen en opmerkingen aan ons door te geven. En misschien heb je wel een goede casus die wij in ons onderzoek kunnen betrekken. Laat gerust van je horen!

Namens het hele team,
dr. Bram Kunz, lector (a.j.kunz@driestar-educatief.nl)

Onze kenniskring

Onze kenniskring bestaat uit acht onderzoekers. Bij de start van het lectoraat is Bram Kunz benoemd als lector.

Daarna zijn er drie docent-onderzoekers vanuit Driestar Hogeschool aangesteld:

Winnie Verbeek, Peter van Olst en Leen Ruijgrok. We doen

in ons lectoraat praktijkgericht onderzoek. Dit betekent dat we niet alleen onderzoek doen voor scholen, maar ook met scholen.

Bovenste rij (van links naar rechts):

Marian van de Groep, Willemieke Reijnoudt, Leen Ruijgrok, Peter van Olst, Winnie Verbeek

Onderste rij:

Carola Weststrate, Bram Kunz en Marianne Golombek

Daarom zijn we blij dat Colon/VCPOZ en Educatis elk een collega ter beschikking hebben gesteld: Carola Weststrate en Marian van de Groep. Ten slotte heeft Driestar hogeschool twee promovendi benoemd: Marianne Golombek en Willemieke Reijnoudt.

Durven delen

Door Winnie Verbeek, docent CUMA en onderzoeker

w.p.verbeek@driestar-educatief.nl

Een gevoelig thema als je wel of niet thuis voelen in de klas, op school of in je gezin, hoe maak je dat op een verstandige manier bespreekbaar in je klas? In een deelonderzoek van het lectoraat wordt onderzocht hoe de inzet van kunst bemiddelt en helpt om op een goede manier complexe thema's met kinderen te bespreken. Een kleine impressie.

In Museum Catharijneconvent gaan minorstudenten Kunst en Kids met kinderen uit groep 7-8 in gesprek over thema's als 'In- en uitsluiting' en 'Leven en dood'. Spannende onderwerpen om met kinderen over in gesprek te gaan. In het museum vormen bewust gekozen kunstobjecten en een goede doordening van de gespreksopbouw het startpunt.

Studenten ontdekken al snel dat kunst een verrassend belangrijke schakel vormt voor een dieper gesprek. Zoals een student na afloop aangeeft: 'de kunstwerken hebben een grote rol gespeeld in de rondes, ze waren een aanknopingspunt om diepe gesprekken te voeren over confronterende onderwerpen'.

Een andere student is verbaasd omdat ze niet had verwacht dat kunst bij kinderen zoveel uit kan lokken: 'Er kwamen mooie, moeilijke en tere gesprekken boven'. Omdat de studenten meerdere gespreksrondes doen, is het mogelijk om met elkaar te zoeken en te kijken naar wat werkt, waar blokkades liggen, om momenten door te spreken die om wijs handelen vragen.

De studenten ontdekken snel dat de sleutel van diepgang bij henzelf ligt; het al dan niet aangaan van een confronterend moment, een ingewikkelde vraag. Maar ze ontdekken meer: dat kunst faciliteert, ondersteunt, bemiddelt. En dat geeft veiligheid en openheid. Zowel voor de studenten als voor de kinderen.

“Er kwamen mooie, moeilijke en tere gesprekken boven.”

Een mooi voorbeeld vormen de gesprekken bij een schilderij waar de verkoop van Jozef door zijn broers afgebeeld wordt. De student laat de kinderen eerst goed kijken. Al snel ontdekken de kinderen dat Jozef er heel alleen voorstaat, terwijl zijn broers en de kooplieden hechte groepen vormen. Het schilderij reikt in de expressie van de figuren al een taal aan, die kinderen dicht bij woorden als in- en uitsluiting brengt. Van daaruit maakt de student verbinding naar de eigen leefwereld van de kinderen. Hoe zij zich zouden voelen als hun broertje alle aandacht van zijn vader kreeg. Of er andere manieren zijn om met jaloezie om te gaan. Of de kinderen zich wel eens buitengesloten gevoeld hebben door anderen. In de reflectie op dit gesprek zegt de student: 'Een jongen durfde bijvoorbeeld te delen met de hele groep dat hij gepest was. Hij voelde de ruimte om dit te delen, het was een waardevol moment. Iedereen luisterde echt en was stil. Tegelijkertijd was het voor mij belangrijk hoe ik op hem reageerde, zodat hij niet met nare gevoelens zou vertrekken.'

Het was een moment van durven delen dat kon ontstaan door de inbreng van het schilderij, de inzet van de student en de openheid van het kind.

Wil je meer lezen over dit project?
Scan dan de QR code.

Wil je zelf groeien in hoe je met kunst een complex vraagstuk met de kinderen kunt bespreken?

We zoeken voor ons onderzoek groepjes van drie of vier leerkrachten, die met elkaar willen verkennen hoe je via kunst burgerschapsthema's in de klas aan de orde kunt stellen. Neem contact op via: w.p.verbeek@driestar-educatief.nl

Progressus

Progressus heeft aan het lectoraat een subsidie toegekend voor leraar-onderzoekers vanuit de basisscholen. Voor het lectoraat is dit belangrijk, omdat dit een belangrijke impuls geeft aan het doen van praktijkgericht onderzoek. Er ontstaat zo een natuurlijke verbinding tussen de hogeschool en de basisscholen. De leraar-onderzoekers staan immers zelf in de praktijk, ze onderzoeken hun eigen praktijk en ze nemen hun collega's daarin mee.

Ook voor Progressus is dit een belangrijke ontwikkeling, omdat het doen van praktijkgericht onderzoek bijdraagt aan de taakstelling ten aanzien van de professionalisering van leerkrachten. De participatie van de leraar-onderzoekers is een mooi voorbeeld hoe professionalisering van leerkrachten en onderzoek doen samen op kunnen gaan. De betekenis ervan gaat verder dan de individuele professionalisering van de betrokken leerkrachten: doordat er onderzoek op school wordt gedaan, raken ook schoolteams erbij betrokken.

Ontdek jouw
talent als docent

Stap in het onderwijs

Progressus: een landelijke onderwijsregio

Praktijkgericht onderzoek in de school

In het lectoraat werken we samen met Educatis en Colon. Twee leraaronderzoekers (Marian van de Groep en Carola Weststrate) zijn op scholen bezig met het thema "Wijs handelen in complexe situaties". Voor de nieuwsbrief van Educatis scheef Marian het volgende artikel (dat dus ook van toepassing is op het onderzoek dat bij Colon plaatsvindt):

Wijsheid in actie: Waar doe ik goed aan?

Je kent het vast wel: momenten met leerlingen of ouders waarop het niet meteen duidelijk is wat het juiste is om te doen. Waarden, verwachtingen of gevoelens kunnen botsen, waardoor je ter plekke moet afwegen wat voor iedereen passend is. In de dagelijkse onderwijspraktijk komen leerkrachten regelmatig in situaties terecht die veel van hen vragen.

Door de vele ontwikkelingen in de wereld en de groeiende polarisatie wordt de professionele houding van leerkrachten steeds belangrijker: hoe handel ik met wijsheid in moeilijke situaties? We kunnen hierbij ook denken aan de toenemende diversiteit op de scholen, met name in de randstadregio, omdat ze een breder aannamebeleid overwegen of al hebben om te kunnen overleven. Ook hierbij wordt een beroep gedaan op de professionele houding van de leerkracht, omdat die rekening moet houden met verschillen binnen de populatie van de school. Zulke veranderende contexten betekenen dat leerkrachten gedurende hun loopbaan voortdurend professionele vorming nodig hebben.

Waar is 'wijs handelen' nodig?

De samenwerking tussen Driestar educatief en Educatis heeft als doel om samen onderzoek in het werkveld op te zetten en bij te dragen aan professionalisering op de werkvloer. Om een eerste verkenning onder de collega's te doen, is er in mei/juni 2025 een vragenlijst gestuurd naar leerkrachten van de beide scholengroepen. Ongeveer 72% van de onderwijsprofessionals ervaart regelmatig situaties waarin zij zorgvuldig moeten afwegen wat in de context het juiste is om te doen. Deze situaties verschillen in aard en complexiteit, maar draaien vrijwel altijd om het balanceren tussen eigen waarden en overtuigingen en de verwachtingen van collega's, ouders, de organisatie en het kind. Leerkrachten konden hierbij ook -anoniem- voorbeelden noemen, die duidelijk maken op welke terreinen deze situaties voorkomen.

'Een leerling vertelt enthousiast over zondagse activiteiten die botsen met jouw eigen overtuigingen. Een positieve reactie geeft het kind erkenning, maar kan een ander kind onveilig laten voelen én jou in een gewetensconflict brengen.'

'In een gesprek adviseer jij doubleren, maar de ouders zijn het fel oneens. Het gesprek slaat om in een wij-tegen-zij-situatie, en jij moet zorgvuldig balanceren tussen hun perspectief en jouw professionele oordeel.'

'Tussen twee meiden ontstaat strijd om wie 'de belangrijkste' is. Jij moet bepalen in hoeverre je ouders informeert over wat er is gezegd en gedaan, zonder de vertrouwelijkheid of veiligheid van de kinderen te schaden.'

Dit zijn enkele voorbeelden uit de reacties op de vragenlijst die we hebben uitgezet. In zulke situaties stelt de leerkracht misschien die herkenbare vraag: 'Waar doe ik goed aan?' Moreel handelen blijkt een wezenlijk onderdeel te zijn van het dagelijks werk in de klas en in de samenwerking met ouders. De situaties waarin morele afwegingen een rol spelen, concentreren zich rond vier veelvoorkomende thema's: samenwerking met ouders, vragen rondom professionele autonomie en verantwoordelijkheden, keuzes met onderwijskundige en sociaal-emotionele impact (zoals verwijzingen of doublures), en omgaan met religieuze of culturele gevoeligheden.

Onderzoek

Marian is op de J. Bogermanschool inmiddels begonnen om ervaring op te doen met Participatief Actie Onderzoek. Een groepje collega's brengt eigen casussen in vanuit hun dagelijkse onderwijspraktijk om die te bespreken tijdens een aantal bijeenkomsten. Marian is hierbij zowel onderzoeker als deelnemer. Het doel daarbij is niet om te komen tot 'de beste oplossing', maar samen te bespreken welke afwegingen er zijn gemaakt, hoe die tot stand gekomen zijn en de komende tijd een stuk bewustwording op gang te brengen. Wanneer gaat over het maken van een morele afweging? Hoe wordt die afweging gemaakt?

Hierbij spelen de eigen visie, de gevormde waarden en de persoonlijke levenservaring een grote rol. Weet je wie jij bent? Ook is het belangrijk per situatie te kunnen zien wat er nu echt speelt. Als derde spelen emoties ook een rol, wat doet deze situatie met jou? Belangrijk is het om je gevoelens te erkennen, maar ze niet te laten overheersen. Ten slotte komt het dan aan op wijs kiezen en doen. Je weegt waarden tegen elkaar af en kiest wat recht doet aan de betrokkenen. Deze vier punten kunnen behulpzaam zijn in het 'wijs handelen'. We onderzoeken of dit houvast geeft om bewust te kijken naar je eigen keuzes en te groeien in professionele wijsheid. Zo kunnen we concreet werken aan vorming van collega's binnen het team.

Komend schooljaar 26/27 wordt in overleg met de directeurs en teams van diverse scholen het onderzoek breder uitgerold. Het streven is dat in de toekomst alle Educatis-medewerkers van de opgedane kennis profiteren en Driestar educatief met de onderzoeksresultaten bijdraagt aan vorming en toerusting van de opleiding en het werkveld.

m.vandegroep@educatis-rpo.nl

Publicaties

Olst, P. (2026). *Changing Reality and Faithful Practice: Theological Action Research for New Insights in Training Christian Professionals*. *Christian Higher Education*, 25(1-2), 77-91

Bram de Muynck & Bram Kunz (2026). *The Courage to Guide - A Christian Philosophy of Education* | Brill.

Nico Broer & Bram Kunz (2026). *Teaching virtuously: The formation of Christian teachers as a normative practice* | Broer | *HTS Theologische Studies / Theological Studies*.

Webinair 12 mei 2026 | Oefenen in wijs handelen met behulp van kunst

Bram Kunz (2025). *Patterns of Acting Wisely: A Virtue Ethical Approach to the Professional Formation of Christian Teachers*.

Leen Ruijgrok (2025) *Deugden en ondeugden*

Peter van Olst (2024) *Sjalom-zoekend burgerschap*

Het lectoraat richt zich op de vorming van christelijke professionals in de context van de 21ste eeuw. Door praktijkgericht onderzoek willen we bijdragen aan wijs, betrokken en deugdzzaam handelen van leraren in complexe maatschappelijke contexten.

Meld je aan via onderstaand mailadres om op de hoogte te blijven van nieuws en activiteiten van het lectoraat.

onderzoekscentrum@driestar-educatief.nl

Driestar hogeschool

Driestar educatief